

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	7
Wstęp	9

CZĘŚĆ OGÓLNA

1. Prawo międzynarodowe a środowisko	15
2. Rozwój międzynarodowego prawa ochrony środowiska	21
3. Instytucje międzynarodowe z zakresu ochrony środowiska	37
3.1. Program Ochrony Środowiska Narodów Zjednoczonych	37
3.2. Program Rozwoju Narodów Zjednoczonych	41
3.3. Komisja Zrównoważonego Rozwoju Narodów Zjednoczonych	43
3.4. Światowy Fundusz Środowiskowy	46
3.5. Instytucjonalne podstawy bezpieczeństwa chemicznego	51
3.5.1. UNEP Chemikalia	51
3.5.2. Międzynarodowy Program Bezpieczeństwa Chemicznego	53
3.5.3. Międzyrządowe Forum Bezpieczeństwa Chemicznego	57
3.5.4. Międzyorganizacyjny Program dla Bezpiecznego Zarzą- dzania Chemikaliami	59
4. Zasady międzynarodowego prawa ochrony środowiska	61
5. Rola i znaczenie umów międzynarodowych dla prawa polskiego	71

CZĘŚĆ SZCZEGÓLNA

1. Ochrona klimatu	81
1.1. Problematyka zagrożenia klimatu	81
1.1.1. Efekt cieplarniany	82
1.1.2. Skutki globalne i europejskie ocieplenia	84
1.1.3. Emisja gazów cieplarnianych	86

1.2.	Działania społeczności międzynarodowej w zakresie ochrony klimatu	88
1.2.1.	Początek działań	88
1.2.2.	Konferencja w Rio de Janeiro	90
1.2.3.	Konferencja w Johannesburgu	91
1.3.	Konwencja w sprawie zmian klimatu	93
1.3.1.	Podstawowe zasady	94
1.3.2.	Podstawowe zobowiązania	96
1.4.	Protokół z Kioto	97
2.	Ochrona powietrza	105
2.1.	Wprowadzenie	105
2.2.	Geneza i status Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości	107
2.3.	Treść Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości	108
2.4.	Protokół w sprawie długofalowego finansowania wspólnego programu monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (EMEP)	111
2.5.	Protokoły siarkowe	112
2.6.	Protokół w sprawie tlenków azotu	115
2.7.	Protokół w sprawie lotnych związków organicznych	116
2.8.	Protokół w sprawie metali ciężkich	118
2.9.	Protokół w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych	120
2.10.	Protokół w sprawie zwalczania zakwaszenia, eutrofizacji i ozonu troposferycznego	125
3.	Ochrona warstwy ozonowej	129
3.1.	Wprowadzenie	129
3.2.	Konwencja wiedeńska	129
3.3.	Protokół montrealiński	130
3.4.	Polskie przepisy o ochronie warstwy ozonowej	135
4.	Ochrona wód morskich	137
4.1.	Konwencja helsińska o ochronie środowiska morskiego Morza Bałtyckiego	137
4.2.	Ochrona środowiska w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza	149
4.3.	Konwencje dotyczące zapobiegania zanieczyszczania morza przez statki oraz przez zatapianie odpadów	157
4.4.	Inne działania w celu ochrony mórz	165

5. Ochrona wód śródlądowych	167
5.1. Konwencja helsińska o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych wraz z protokołami	167
5.1.1. Protokół „Woda i zdrowie”	171
5.1.2. Protokół kijowski	172
5.2. Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie niezeglugowego wykorzystania międzynarodowych cieków wodnych	173
5.3. Ochrona Odry przed zanieczyszczeniami	176
5.4. Współpraca na wodach granicznych	178
6. Ochrona przyrody	181
6.1. Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego	183
6.2. Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego	185
6.3. Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem	189
6.4. Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt ..	194
6.5. Porozumienia do Konwencji bońskiej	199
6.6. Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk	202
6.7. Konwencja o różnorodności biologicznej	206
6.8. Protokół kartageński o bezpieczeństwie biologicznym do Konwencji o różnorodności biologicznej	213
6.9. Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia w państwach dotkniętych poważnymi suszami i/lub pustynnieniem, zwłaszcza w Afryce	221
7. Ochrona przed odpadami	229
7.1. Konwencja bazylejska	229
7.2. Protokół w sprawie odpowiedzialności i rekompensat za szkody wynikłe z transgranicznego przemieszczania i usuwania niebezpiecznych odpadów i innych odpadów	239
7.3. Polskie regulacje dotyczące międzynarodowego obrotu odpadami	241
8. Ochrona przed chemikaliami	247
8.1. Konwencja rotterdamska	247
8.2. Konwencja sztokholmska	261
8.3. Konwencja o zakazie prowadzenia badań, produkcji, składowania i użycia broni chemicznej oraz o zniszczeniu jej zapasów	276

9. Ochrona przed awariami	281
10. Oceny oddziaływania na środowisko	287
10.1. Wprowadzenie	287
10.2. Konwencja z Espoo	287
10.3. Protokół kijowski	292
10.4. Transgraniczne oceny oddziaływania na środowisko w prawie polskim	293
11. Partycypacja społeczna w ochronie środowiska	297
11.1. Wprowadzenie	297
11.2. Konwencja z Aarhus	297
11.2.1. Dostęp do informacji	298
11.2.2. Udział społeczny w podejmowaniu rozstrzygnięć	303
11.2.3. Dostęp do wymiaru sprawiedliwości	306
11.3. Protokół PRTR	307
Literatura	311
Wykaz umów międzynarodowych	319